

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1965-1966.

1er MARS 1966.

Proposition de loi tendant à modifier l'article 44 de la loi du 9 juillet 1926, organique des Conseils de Prud'hommes.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

L'article 44 de la loi du 9 juillet 1926, organique des Conseils de Prud'hommes fixe la compétence quant au lieu, par la situation de la mine, de l'usine, de l'atelier, du magasin, du bureau et, en général, de l'endroit affecté à l'exploitation de l'entreprise, à l'exercice de la profession ou à l'activité de la société, de l'association, du groupement ou de l'institution sans but lucratif, pour toutes les contestations concernant :

1. les ouvriers et les employés qui y travaillent;
2. les ouvriers et employés qui, tout en ne travaillant pas dans l'établissement même, travaillent néanmoins habituellement dans les limites de la circonscription prud'homale dans laquelle l'établissement est situé.

Dans les autres cas, la compétence quant au lieu est déterminée conformément aux dispositions du chapitre II de la loi du 25 mars 1876.

Ces règles s'appliquent aux actions intentées par les employeurs comme à celles qui sont introduites par les ouvriers et employés.

Le Conseil de Prud'hommes du lieu du travail est, en général, compétent pour connaître des litiges basés sur un contrat de travail ou d'emploi.

La loi du 31 juillet 1889 déjà, fixait la compétence territoriale par la situation de la fabrique.

R. A 7111.

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 1965-1966.

1 MAART 1966.

Voorstel van wet tot wijziging van artikel 44 van de wet van 9 juli 1926 op de Werkrechtersraden.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Artikel 44 van de wet van 9 juli 1926 op de werkrechtersraden bepaalt dat de bevoegdheid, wat betreft de plaats, wordt vastgesteld door de ligging van de mijn, de fabriek, de werkplaats, de winkel, het kantoor, en, over 't algemeen, van de plaats dienende tot het drijven der onderneming, tot de uitoefening van het beroep of tot de werkzaamheden der vennootschap, vereniging, groep of instelling zonder winstgevend doel voor al de geschillen betreffende :

1. de werklieden en bedienden die er arbeiden,
2. de werklieden en bedienden, die, alhoewel niet daarin arbeidende, toch gewoonlijk arbeiden binnen het gebied van de werkrechtersraad in hetwelk de inrichting gelegen is.

In de overige gevallen wordt de bevoegdheid, voor wat de plaats betreft, vastgesteld overeenkomstig de bepalingen van hoofdstuk II van de wet van 25 maart 1876.

Deze regelen zijn van toepassing zowel op de rechtsvorderingen ingesteld door de werkgevers als op die ingesteld door de werklieden of bedienden.

De werkrechtersraad van de werkplaats is over 't algemeen bevoegd om kennis te nemen van de geschillen betreffende een arbeidsovereenkomst voor werklieden of voor bedienden.

Reeds in de wet van 31 juli 1889 werd de territoriale bevoegdheid vastgesteld door de ligging van de fabriek.

R. A 7111.

Lors de l'examen de la loi du 15 mai 1910, organique des Conseils de Prud'hommes, M. P. Wauwermans dans son rapport fait au nom de la Commission, à la Chambre des Représentants, soulignait que la juridiction des prud'hommes est basée sur une pensée conciliatrice. Le but essentiel de la loi, c'est la conciliation, sans frais, des différends qui naissent entre l'employeur et l'employé, par des juges choisis parmi les pairs des parties en litige, vivant de *leur vie économique et sociale*, pourvus de connaissance techniques.

Lorsque la conciliation ne peut aboutir, ajoutait-il, la juridiction doit encore poursuivre sa mission conciliatrice en fournissant une sentence *avec la plus grande économie de temps et d'argent*.

Un double but est recherché dès l'origine :

a) faire trancher le litige par des personnes choisies paritairement, connaissant concrètement les difficultés du travail et du travailleur;

b) obtenir *aux moindres frais* une solution rapide du litige si possible par la voie de la conciliation.

La solution de litige entre le représentant de commerce et son commettant échappe très souvent à cette double protection.

En effet, d'habitude, le représentant de commerce ne travaille ni dans les locaux de l'employeur, ni dans les limites de la circonscription prud'homale de ceux-ci. Il visite et prospecte une clientèle éloignée du siège de l'entreprise de son commettant.

S'il est demandeur, le représentant de commerce lésé dans ses droits, doit s'en référer, par application de l'alinéa 4 de l'article 44 de la loi du 9 juillet 1926, au chapitre II de la loi du 25 mars 1876, pour déterminer la compétence territoriale prud'homale.

Suivant ces dispositions, le Conseil de Prud'hommes compétent est selon le cas : celui du domicile du défendeur (article 39), celui du lieu où se trouve le principal établissement de la société (article 41), celui dans lequel l'obligation est née et doit être exécutée (article 43) (*Répertoire pratique Droit belge*, V^o Conseil de Prud'hommes, n° 250; *Les Nouvelles*, Procédure civile, Tome I, n° 1221).

Le représentant de commerce est engagé souvent chez son commettant et, sauf convention contraire, l'obligation du patron de payer une indemnité de congédiement à son employé naît au lieu du principal établissement du patron où l'indemnité est également quérable (Prud'hommes Appel Liège, 7 juin 1939, *Jurisprudence de Liège*, 1940, p. 102).

Les appointements et commissions sont aussi payables au domicile du commettant, et lors de la conclusion du contrat, l'employeur prévoit le plus souvent une clause d'attribution de compétence aux juridictions du lieu de l'entreprise.

Le développement des relations internationales multiplie les cas de représentation de firmes étrangères.

Bij het onderzoek van de wet van 15 mei 1910 op de werkrechtshraden, beklemtoonde de heer P. Wauwermans in zijn verslag namens de Commissie uitgebracht aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers, dat de rechtsmacht van de werkrechtshraden berust op het streven naar verzoening. Het hoofddoel van de wet is het beslechten, zonder kosten, van de geschillen die rijzen tussen werkgever en werknemer, door rechters gekozen uit de gelijken van de gedingvoerende partijen, die tot *hetzelfde economische en sociale milieu behoren* en de nodige vakkennis bezitten.

Indien de verzoening niet slaagt, voegde hij eraan toe, dan dient aan het rechtscollege toch nog zijn verzoenende taak voor ogen te staan door uitspraak te doen *binnen de kortst mogelijke tijd en met de minste kosten*.

Van meetaf aan werd een tweevoudig doel nagestreefd :

a) het geschil doen beslechten door paritair gekozen personen die de moeilijkheden van het werk en van de werknemer werkelijk kennen;

b) *met de minste kosten* komen tot een spoedige oplossing van het geschil, zo mogelijk door verzoening.

Zeër dikwijls speelt die dubbele bescherming evenwel niet ingeval van geschil tussen een handelsvertegenwoordiger en zijn opdrachtgever.

Een handelsvertegenwoordiger werkt immers gewoonlijk niet in de lokalen van de werkgever, noch binnen de grenzen van het gebied van de betrokken werkrechtshraad. Hij bezoekt en prospecteert een cliënteel die veraf woont van de zetel van de onderneming van zijn opdrachtgever.

Indien de benadeelde handelsvertegenwoordiger optreedt als eiser, wordt de territoriale bevoegdheid van de werkrechtshraad, bij toepassing van artikel 44, vierde lid, van de wet van 9 juli 1926, bepaald overeenkomstig hoofdstuk II van de wet van 25 maart 1876.

Ingevolge deze bepalingen is de bevoegde werkrechtshraad, al naar het geval : die van de woonplaats van de verweerder (artikel 39), die van de plaats waar de maatschappij haar voornaamste vestiging heeft (artikel 41); die waar de verplichting is ontstaan en waar zij uitgevoerd moet worden (artikel 43). (*Répertoire Pratique Droit belge*, V^o Conseil de prud'hommes, n° 250; *Les Nouvelles*, Procédure Civile, deel I, n° 1221).

De handelsvertegenwoordiger wordt dikwijls in dienst genomen bij zijn opdrachtgever en, behoudens andersluidende overeenkomst, geldt voor de werkgever de verplichting om aan zijn bediende een opzeggingsvergoeding te betalen ter plaatse van zijn voornaamste inrichting, waar de vergoeding ook eisbaar is (Werkrechtshraad Beroep Luik, 7 juni 1939, *Jurisprudence de Liège*, 1940, blz. 102).

De salarissen en commissielonen zijn eveneens betaalbaar in de woonplaats van de opdrachtgever en bij het sluiten van het contract voorziet de werkgever meestal in een beding dat opdracht van bevoegdheid verleent aan de gerechten van de plaats van de onderneming.

Ten gevolge van de ontwikkeling van de internationale betrekkingen zijn er hoe langer hoe meer vertegenwoordigers van buitenlandse firma's.

Celles-ci prévoient, souvent aussi, lors de l'engagement une clause d'attribution de compétence territoriale à leur propre juridiction.

Le représentant de commerce est, dans la plupart des cas, amené à saisir le Conseil de Prud'hommes du domicile de son employeur.

Le représentant qui réclame le paiement de la rémunération convenue ou des indemnités légales de rupture doit ainsi entreprendre un procès dans un endroit parfois très éloigné de celui où il travaille et réside habituellement.

Cette procédure nécessairement coûteuse est d'autant plus pénible à soutenir que le représentant est privé des ressources que lui assurait son travail.

Le litige sera tranché par des juges qui ne connaissent rien de la vie économique et sociale particulière à la région du lieu du travail, qui ignorent ou connaissent mal les conditions particulières du marché de l'emploi : notamment les difficultés du représentant de commerce de trouver, *sur place*, une situation nouvelle.

Le problème existe donc et il faut le résoudre.

En matière de compétence territoriale, le législateur a pris à de multiples reprises des mesures de protection de certains justiciables.

A cet égard l'article 4 de la loi du 27 juillet 1961 relative à la résiliation unilatérale des concessions de vente exclusive à durée indéterminée prévoit que le concessionnaire lésé, lors d'une résiliation d'une concession de vente produisant ses effets dans tout ou partie du territoire belge, peut en tout cas assigner le concédant en Belgique soit devant le juge de son propre domicile, soit devant le juge du domicile du siège du concédant. Dans le cas où le litige est porté devant un tribunal belge, celui-ci appliquera *exclusivement* la loi belge.

Dans ces conditions, il apparaît qu'une loi nouvelle doit introduire dans notre législation une disposition nouvelle analogue.

L.-E. TROCKET.

*
**

PROPOSITION DE LOI

ARTICLE UNIQUE.

L'article 44 de la loi du 9 juillet 1926 est complété comme suit :

« Le représentant de commerce qui exerce son activité en tout ou en partie du territoire belge, peut,

Ook die voorzien, bij de indienstneming, dikwijls in een beding tot opdracht van territoriale bevoegdheid aan hun eigen gerechten.

De handelsvertegenwoordiger is meestal verplicht zijn zaak aanhangig te maken bij de werkrechtssraad van de woonplaats van zijn werkgever.

De vertegenwoordiger die betaling eist van de overgekomen bezoldiging of van de wettelijke beëindigingsvergoedingen, moet dus een proces beginnen in een plaats die soms zeer ver verwijderd is van die waar hij gewoonlijk werkt en verblijft.

Deze rechtspleging die natuurlijk kostbaar is, kan des te moeilijker worden verdedigd daar de vertegenwoordiger op dat moment geen inkomsten uit zijn arbeid meer heeft.

Het geschil wordt beslecht door rechters die niets afweten van het bijzonder economisch en sociaal leven in de streek waar de vertegenwoordiger werkt, die niet of nauwelijks bekend zijn met de bijzondere omstandigheden van de arbeidsmarkt en vooral met de moeilijkheden die de handelsvertegenwoordiger ondervindt om ter plaatse een nieuwe werkring te vinden.

Er is dus werkelijk een probleem en men dient het op te lossen.

Inzake territoriale bevoegdheid heeft de wetgever herhaaldelijk maatregelen genomen tot bescherming van bepaalde rechtsonderhorigen.

In dit opzicht bepaalt artikel 4 van de wet van 27 juli 1961 betreffende de eenzijdige beëindiging van de voor onbepaalde tijd verleende concessies van alleenverkoop : « De benadeelde concessiehouder kan, bij de beëindiging van een verkoopconcessie met uitwerking voor het gehele Belgische grondgebied of een deel ervan, in elk geval de concessiegever in België dagvaarden, hetzij voor de rechter van zijn eigen woonplaats, hetzij voor de rechter van de woonplaats of de zetel van de concessiegever. Ingeval het geschil voor een Belgische rechtbank wordt gebracht zal deze *uitsluitend* de Belgische wet toepassen ».

Er moet een soortgelijke nieuwe bepaling in onze wetgeving worden ingevoerd.

*
**

VOORSTEL VAN WET

ENIG ARTIKEL.

Artikel 44 van de wet van 9 juli 1926 wordt aangevuld als volgt :

« De handelsvertegenwoordiger die zijn activiteit geheel of ten dele op het Belgische grondgebied uitoe-

nonobstant toute convention contraire, assigner son commettant, en Belgique, soit devant le juge de son propre domicile, soit devant le juge de l'endroit où il exerce son activité.

» Dans le cas où le litige est porté devant un tribunal belge, celui-ci appliquera exclusivement la loi belge. »

L.-E. TROCLET.

fent kan, niettegenstaande iedere andersluidende overeenkomst, zijn opdrachtgever in België dagvaarden, hetzij voor de rechter van zijn eigen woonplaats, hetzij voor de rechter van de plaats waar hij zijn activiteit uitoefent.

» Ingeval het geschil voor een Belgische rechtbank wordt gebracht, zal deze uitsluitend de Belgische wet toepassen. »